

Prof. Jeffrey D. Sachs

Jeffrey D. Sachs Columbia Üniversitesi'nde Sürdürülebilir Kalkınma, Sağlık Politikaları ve Yönetimi Profesörü ve Yeryüzü Enstitüsü Direktörüdür. Ayrıca Birleşmiş Milletlerin Sürdürülebilir Kalkınma Çözümleri Ağ'ının da direktörüdür.

Görevimiz, artık sürdürülebilir kalkınma

Gelecek yıl ölümlerin ve 2020'deki umutsuzluğun olumlu yönde bitişiyse gezegen için bir dönüm noktasının işareti olabilir. Tüm dünyada Asya-Pasifik ülkelerinde sağlanan başarılar üzerine modellenen yoğun halk sağlığı politikalarıyla ve aşılardan geliştirilmesiyle pandemi kontrol altına alınabilir ve böylece sürdürülebilir kalkınmada küresel ölçekte taze bir başlangıç için yol açılabilir.

Bundan altmış yıl önce Mayıs ayında Başkan John F. Kennedy, Birleşik Devletlerin geleceğe yönelik misyonunu şu şekilde belirlemişti: "Bu ulusun kendini halen içinde yaşadığımız bu on yıl bitmeden, bir insanı aya ayak basmaya gönderme ve güvenli bir biçimde dünyamıza geri döndürme hedefini başarmaya adayacağına inanıyorum. Bu dönem içinde hiçbir uzay projesi insanlık için bu kadar etkileyici veya uzayın uzak vadeli keşfi için bu denli önemli ve hiçbir proje bu kadar pahalı veya başarılması bu kadar zor olmayacak."

Bizim neslimizin aya yolculuğu Dünyamız'daki sürdürülebilir gelişmeyi simgelemektedir. Hedeflerimizi önceden belirlemiştik, bununla birlikte beraberinde getireceği zorlukların tümünü henüz tam anlamıyla kabullenmiş değiliz. 2015 yılının sonlarına doğru iki çok önemli an, bütün dünya devletlerinin oy birliği ile 17 Sürdürülebilir Kalkınma Amacını (SKA) ve Paris İklim Anlaşması'nı kabul etmesidir. Dünya ülkeleri aralarında anlaşarak 2030 yılı sona ermeden aşırı yoksulluğu bitirmeyi, evrensel sağlık hizmeti sağlamayı ve tüm çocuklara eğitim vermeyi taahhüt etmişti; ülkeler, insan kaynaklı iklim değişikliğiyle ilgili korkunç risklerin önüne geçebilmek için dünya enerji sistemini karbondan arındıracaktı.

Aya yolculuk hedefinden daha zor değil

Müteakiben 2018 yılında hazırlanan bilimsel raporda; küresel ısınmanın 1,5°C ile sınırlandırılması hedefinin dünya enerji sistemini karbondan arındırma misyonunun yüzyılın ortasına kadar gerçekleştirilebilmesini gerektirdiği belirtilmektedir. Esasen, bu cesur hedeflerin gerçekleştirilmesi Birleşik Devletlerin, Kennedy tarafından belirlenen orijinal takvime uygun olarak Temmuz 1969'da gerçekleştirdiği aya yolculuk hedefinden daha zor değil. Birleşik Devletlerin aya yolculuğu esasen 17 SKA ve ihtiyaç duyulan enerji dönüşümü gibi cesur hedeflere nasıl ulaşılabileceğine ışık tutmaktadır.

Aya yolculuk, tarihçi Douglas Brinkley'in 'American Moonshot' isimli çalışmasında ustalıkla anlatıldığı gibi, başarısında hayati önem taşıyan organizasyonel özellikleri olan bir "misyondu." Açık bir hedefi ve takvimi ve her ikisine dayanan titizlikle hazırlanmış bir planı vardı. Amerikan havacılık ve uzay dairesi NASA, üç perdelik bir görev tasarladı, bu görev bir astronotla yapılan Mercury uçuşları, iki astronotlu Gemini uçuşları ve nihayetinde üç astronotla aya gidip dönülen Apollo uçuşlarını içeriyordu. Ve sonuç olarak, ABD çapında yaklaşık 20 bin özel şirketi ve 400 bin çalışanı kapsayan kamu-özel entegre programı konusunda ulusal düzeyde bir mutabakat ve taahhüt mevcut idi. Son olarak 1961 yılından projenin tamamlandığı 1969'a kadar bu girişimi finanse etmek için büyük ve gerçekçi bir federal bütçe taahhüt edilmişti.

2021'de seçilmiş Başkan Joe Biden'in göreve başlamasıyla birlikte, ABD, SKA'ları yeniden taahhüt edecek, Paris İklim Anlaşması'na yeniden katılacak ve bu girişimlerde dünyanın geri kalanıyla iş birliği yapmayı tekrar taahhüt edecek. Başarı, aya yolculuktan daha az cesur olmayan bir bağlılığı gerektirecek

2021 yılı içinde biyolojik çeşitliliğin korunması, gıda sistemleri ve iklim konularında olmak üzere üç önemli BM toplantısı düzenlenecek. Bunları kaçırmamak için tüm dünyada hükümetler akademi çevreleri ve iş dünyası önümüzdeki aylarda istediğimiz ve çok fazla ihtiyaç duyduğumuz geleceğin yol haritasını belirlemek üzere yoğun şekilde birlikte çalışmalı.

ancak bu kez hedefler dünyayla ilgili ve tek başına hareket eden bir ülke yerine tüm ülkeler birlikte yürütüyor.

Sürdürülebilir kalkınma misyonu, dünya genelinde kamu ve özel sektör kuruluşlarının gündemlerine girmeli, günümüz gençlerinin idealizmlerine, enerjilerine ve dijital teknolojiye yönelik meraklarına yol göstermelidir. Talebi canlandırmak ve Covid-19 sonrasında küresel toparlanmayı teşvik etmek için gereken teknolojik atılımları yapmak ve uzun süreli ekonomik ilerleme için iddialı uzun vadeli hedeflere ve planlara, kilit ara dönüm noktalarına ve bunlara ulaşmak için gerekli finansmana ihtiyaç olacak. 2020'nin başında Avrupa, Avrupa Yeşil Mutabakatı (EGD) ve beraberindeki araştırma ve yatırım programı (Horizon Europe [Ufuk Avrupa]) vasıtasıyla tam anlamıyla böyle bir yaklaşımı misyon olarak benimsedi.

EGD'nin sürdürülebilir ve sağlıklı gıda sistemi hedefine ulaşılabilirliği, enerji sisteminin karbondan arındırılmasının, endüstriyel kirliliğin önemli ölçüde aşağı çekilmesini de kapsayan döngüsel AB ekonomisinin ve kapsamlı "çiftlikten çatala" programının 2050 yılı sonuna kadar gerçekleştirilmesini gerektirmektedir. Avrupa'nın 2050 yılı itibarıyla karbondan arındırma taahhüdü Japonya ve Kore'yi aynı hedefin gerçekleştirilmesi konusunda teşvik ederken Çin'in de 2060 yılı itibarıyla ki bu tarih 2050'ye çekilebilir ve hatta çekilmelidir de karbondan arındırma taahhüdünde bulunmasına yardımcı oldu.

Sıfır Karbon Eylem Planı'nı hazırladı

Meslektaşlarım ve ben, yakın zamanda Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Çözümleri Ağının ABD faslında 2050 yılına kadar ABD enerji sistemini karbondan arındırmaya yönelik teknolojik, finansal ve istihdam yol haritasını çıkaran Sıfır Karbon Eylem Planı'nı (ZCAP) hazırladık. Aya yolculuk ve akabindeki ABD teknoloji misyonları (İnternet'in yaratılması ve insan genomunun dizilimi dahil) gibi, ZCAP de kritik önemdeki dört hedefi gerçekleştirmek için kamu-özel sektör ortaklığını öngörmektedir; elektrik üretiminin tamamının sıfır karbon kaynaklarına, ağırlıklı olarak rüzgar ve güneş enerjisine kaydırılması, elektrikli araçların benimsenmesi, binalarda akaryakıt ve gazlı ısıtmadan elektrikle ısıtmaya geçilmesini ve sanayide kömür, petrol ve gaz kullanımından hidrojen ve diğer "yeşil" (sıfır karbon) yakıtlara geçilmesi...

ZCAP'ın ana hedefi Biden yönetimine ve yeni Kongreye, hükümetlerin genellikle zorlandıkları hususlarda yardımcı olmaktır: açık ve net bir hedef koyarak ve bu hedefe ulaşmak için izlenmesi gereken teknolojiler ve finansal yol haritasını çıkararak 30 yıl kadar ileriye dönük plan yapmak.

ZCAP, 2050 yılı itibarıyla karbondan arındırmanın fizibilitesini ikna edici bir şekilde ortaya koymaktadır. Enerji sistemlerinin ABD'nin milli gelirinin yüzde 1'inin altında, hatta çok altında kalan yıllık maliyet artışında, ABD ekonomisi makul geçişi sağlamak için, bir yandan iş imkanlarını arttırarak, hava kirliliğini azaltarak ve ağır hasar gören toplumların özel ihtiyaçlarını ele alarak enerji dönüşümünü tamamlayabilir.

Yeni dijital teknolojiler

Hiç şüphesizdir ki başlangıçta yolun her adımını bilinebilmesi mümkün değildir. NASA, ay yolculuğunun her adımında değişiklik, yenilik yapmak zorunda kalmış ve mühendisler engelleri aşabilmek için bıkmadan usanmadan ve akıllıca yeni teknolojiler geliştirmeye çalışmışlardır. Tüm bu faktörlere rağmen, NASA, ay yolculuğunun başlıca aşamalarının yol haritasını ancak 1962'nin sonlarında belirleyebilmişti.

Aynı şekilde, 2050 yılı itibarıyla enerji dönüşümü ile ilgili olarak havacılık, deniz taşımacılığı, çelik yapımı ve diğer bazı ağır sanayiler için en uygun sıfır karbon çözümleri gibi konularda bazı kritik bilinmeyenler hala söz konusudur. Yine de her zor problemin yönlendirilen araştırma ve geliştirme faaliyetleriyle araştırılabilen olası çeşitli çözümleri bulunmaktadır. Benzer şekilde, aşırı yoksullukla mücadelede (SKA 1), sağlık güvencesinin sağlanmasında (SKA 3) ve eğitime evrensel erişimin garanti edilmesinde (SKA 4) yeni dijital teknolojilerin en iyi nasıl kullanılabilceği konusunda öğrenmemiz gereken çok şey var. Bununla birlikte, tüm dünyada çok sayıda umut vaat eden tanıtım projeleri üzerindeki çalışmalar sürdürülüyor.

Dolayısıyla gelecek yıl ölümün ve 2020'deki umutsuzluğun olumlu yönde bitişine gezegen için bir dönüm noktasının işareti olabilir. Tüm dünyada, Asya-Pasifik ülkelerinde sağlanan başarılar üzerine modellenen yoğun halk sağlığı politikalarıyla ve aşılarda geliştirilmesiyle, pandemi kontrol altına alınabilir ve böylece sürdürülebilir kalkınmada küresel ölçekte taze bir başlangıç için yol açılabilir.

2021 yılı içinde biyolojik çeşitliliğin korunması (Mayıs ayında Çin'in Kunming kentinde), gıda sistemleri (Eylül ayında BM genel merkezinde) ve iklim (Kasım ayında Glasgow'da) konularında olmak üzere üç önemli BM toplantısı düzenlenecek. Bu toplantıların tümü bizim neslimizin sürdürülebilir kalkınmayla ilgili cesur misyonunu başlatmak için birer fırsattır. Bunları kaçırmamak için tüm dünyada hükümetler, akademi çevreleri ve iş dünyası önümüzdeki aylarda istediğimiz ve çok fazla ihtiyaç duyduğumuz geleceğin yol haritasını belirlemek üzere yoğun şekilde birlikte çalışmalıdır.